

Overheid moet aardgas niet meer voortrekken

Hoe kan Nederland sneller verduurzamen? Hef net zo veel belasting op aardgas als op elektriciteit, adviseert onderzoeks- en adviesorganisatie CE Delft.

Theo Klein

Leeuwarden | Door het belastingverschil tussen aardgas en elektriciteit op te heffen zal Nederland sneller overgaan op hernieuwbare energie. Dat stelt het onlangs verschenen rapport *Verschuivingen energiebelasting* van onderzoeks- en adviesbureau CE Delft.

De studie, in opdracht van De Groene Zaak, een vereniging van duurzame werkgevers en energiebedrijf Eneco, was geschreven met het oog op de plannen van het kabinet de belastingen te hervormen. Die zijn volgens Maurits Hekking van De Groene Zaak niet alleen aan hervorming toe, maar ook aan vergroening. Het gelijktrekken van de energiebe-

cent per kubieke meter (m³). De energiebelasting op stroom lijkt dus lager dan die op gas. Maar een kubieke meter gas bevat tien keer zo veel energie dan 1 kWh elektriciteit. In feite betalen consumenten vijf keer meer belasting op elektriciteit dan op gas.

Trek die belasting gelijk en Nederland wordt sneller duurzaam, stelt CE Delft. De onderzoekers hebben een aantal belastingvarianten doorgerekend. Verhoogt de overheid de belasting op gas met 40 procent en verlaagt ze die voor stroom met 35 procent, dan wordt stoken met een HR-ketel 10 procent duurder. Het verwarmen met de warmtepomp wordt dan met hetzelfde percentage goedkoper. Ook wordt bij deze aanpassing elektrisch rijden 25 procent goedkoper.

Blijft de belasting op stroom gelijk, maar stijgt die op gas met 125 procent, dan wordt verwarmen met de HR-ketel 25 procent duurder, maar wordt elektrisch rijden niet gestimuleerd. Dat zal dan namelijk geen cent goedkoper worden.

Wordt gas door hogere belasting duurder, zijn mensen bovendien eerder geneigd hun huis te isoleren. Energiebesparende maatregelen zijn dan namelijk sneller terugverdiend.

De keuze om gas lager te belasten was indertijd niet zo gek, stelt Hekking. „Daar zat een koopkrachtgedachte achter. Men zag gas als een primaire levensbehoefte. Huizen verwarmen moest betaalbaar blijven. Nu is er steeds meer sprake van elektrificering van de maatschappij. Er worden nu zelfs huizen gebouwd zonder gasaansluiting. De tijd is dus rijp om kritisch te kijken naar die scheve belastingverdeling.”

Die massale elektrificering zal aanvankelijk zelfs kunnen leiden tot meer CO₂-uitstoot. Bijna al onze elektriciteit komt op dit moment van CO₂-uitstotende steenkool- en gascentrales. Maar het rendement bij die



Een door gaswinning beschadigd gebouw in de steigers in Groningen. Foto: ANP

Er zit een weeffout in de huidige energiebelasting. Die bevoordeelt gasgebruik

lastig voor gas en stroom is daartoe volgens hem een prima instrument.

Hekking: „Het huidige kabinet lijkt inmiddels een grootschalige belastinghervorming te hebben afgeblazen, maar we hopen dat onze ideeën en adviezen bij een volgend kabinet gehoor vinden.”

Op dit moment betalen huishoudens op elektriciteit bijna twaalfcent belasting per kilowattuur (kWh). Op gas is dat iets meer dan negentien

productie is slechts 40 procent. Voor elke kWh die we meer gaan verbruiken aan elektriciteit is bijna twee keer zo veel fossiele brandstof nodig om het op te wekken. Maar gezien de doelstelling van het Energieakkoord dat in 2023 ongeveer een derde van de elektriciteit uit hernieuwbare bronnen zoals zonnepanelen en windmolens moet komen, wordt dat nadeel op termijn overwonnen, stelt het rapport.

De uitspraak in de klimaatzaak vorige week, waarin de rechter de overheid verplichtte meer werk te maken van de reductie van de CO₂-uitstoot, is volgens Hekking een extra reden om de energiebelasting aan te passen. „Er zit een weeffout in de huidige energiebelasting. Die bevoordeelt het gasgebruik en maakt het lastiger om de duurzame doelstellingen te halen. De toekomst is aan hernieuwbare energie. Elektrificering van onze energiebehoefte stimuleert dat op termijn. En met een lagere belasting op stroom versnelt die elektrificering.”

Welke variant uit het rapport het

De consument betaalt vijf keer hogere belasting op elektriciteit dan op gas

beste werkt voor de energietransitie kan Hekking niet zeggen. „We willen de politiek alleen een paar varianten laten zien met de mogelijke gevolgen. Er zijn ook allerlei tussenvormen mogelijk, die niet zijn doorgerekend. We willen vooral de discussie aanzwengelen en de politiek laten zien dat door op een slimme manier aan de knoppen van de energiebelasting te draaien de duurzaamheidsdoelstellingen goed haalbaar zijn.”

Gezien alle voordelen van een andere energiebelasting vraag je je af waarom er morgen al niet wordt overgestapt. Hekking: „Dat zou je inderdaad zeggen. Ik denk dat een aantal politieke partijen de gelijktrekking van de energiebelasting een interessante optie vindt. Maar we zijn ook afhankelijk van politieke moed en daar ontbreekt het op dit moment wat aan. Dat het Nederlandse energieverbruik nog voor 95 procent fossiel is en er op de Maasvlakte nog nieuwe kolencentrales worden gebouwd, geeft aan dat er nog steeds groepen zijn die belang hebben de overgang naar duurzame energie te vertragen. Ik hoop dat de uitspraak van de rechter in de klimaatzaak en ook de gevolgen van de gaswinning in Groningen laten zien dat we haast moeten maken met andere manieren van energieopwekking. De noodzaak tot een vergroening en verduurzaming staat buiten kijf. Het is niet alleen goed voor de planeet, maar uiteindelijk ook voor de economie.”